

Wyrok z dnia 4 listopada 1999 r.

III RN 85/99

Z przepisów art. 2 i 3 Konwencji celnej dotyczącej ułatwień przy przywozie towarów przeznaczonych do wystawiania albo wykorzystania na wystawach, targach, kongresach lub podobnych imprezach, sporządzonej w Brukseli dnia 8 czerwca 1961 r. (załącznik nr 2 do Dz.U. z 1969 r. Nr 30, poz. 238) wynika, że: po pierwsze - polskie władze celne są właściwe do kontroli przestrzegania przepisów Konwencji przez podmiot dokonujący czasowego przywozu towaru w celach wystawienniczych, po drugie - podmiot ten nie może w tym czasie zmieniać celu przywozu towaru na inny niż wymieniony w art. 2, po trzecie - towary odprawione warunkowo nie mogą być przedmiotem najmu, użyczenia lub "korzystania za wynagrodzeniem", ani też wywożone poza obręb imprezy.

Przewodniczący: SSN Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Andrzej Wasilewski, Andrzej Wróbel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Waldemara Grudzieckiego, po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 1999 r. sprawy ze skargi A.-B. GmbH w D. na decyzję Prezesa Głównego Urzędu Cei w Warszawie z dnia 14 sierpnia 1996 r. [...] w przedmiocie wymiaru cła, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodek Zamiejscowy w Poznaniu z dnia 5 listopada 1998 r. [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e n i e

Dyrektor Urzędu Celnego w R. decyzją z dnia 8 czerwca 1994 r. uznał za ostateczną odprawę celną czasową samochodów osobowych dokonaną w Oddziale Celnym w C. za karnetem ATA [...] i wymierzył cło w wysokości 35% wartości tych samochodów. W uzasadnieniu tej decyzji organ celny pierwszej instancji stwierdził, iż dnia 3 czerwca 1992 r. Oddział Celny w C. odprawił czasowo w przywozie według

karnetu ATA cztery samochody osobowe pod warunkiem ich powrotnego wywozu za granicę do dnia 1 czerwca 1993 r. Brak jest dowodu potwierdzającego wywóz trzech samochodów za granicę.

Prezes Głównego Urzędu Ceł decyzją z dnia 14 sierpnia 1996 r. utrzymał w mocy zaskarżoną odwołaniem „A.-B.” GmbH powyższą decyzję. W uzasadnieniu organ odwoławczy stwierdził, że zwolnienie od cła na podstawie przepisu art. 15 Prawa celnego przysługuje wówczas, gdy utrata towaru dopuszczonego do obrotu na polskim obszarze celnym w trybie odprawy celnej czasowej nastąpiła z przyczyn nie zawinionych przez stronę. W ocenie organu odwoławczego utrata towaru (samochodów) nastąpiła w sytuacji, gdy towar znajdował się w dyspozycji Ryszarda B. i nie jest to okoliczność uzasadniająca zastosowanie przepisu art. 15 Prawa celnego. Spółka „A.-B.” nie udowodniła, że nie ponosi winy w utracie odprawionych czasowo samochodów. Z zebranych w sprawie dowodów wynika natomiast, że utrata samochodów została spowodowana wyborem niesolidnego kontrahenta zagranicznego, jak również zaniedbaniem własnych interesów wynikających z zawartego z Ryszardem B. porozumienia z dnia 22 września 1992 r. Z treści tego porozumienia wynika, że Ryszard B. zobowiązał się do zakupu dostarczonych przez „A.-B.” samochodów oraz sprzedaży ich w Polsce we własnym imieniu i na własny rachunek. W tym samym porozumieniu Ryszard B. uznał, że dłużny jest Spółce oznaczoną kwotą pieniędzy, która będzie spłacana w ustalonych w porozumieniu terminach. Z oświadczenia strony wynika, że kwota ta nie została wpłacona, a zatem strona miała prawo do odebrania samochodów po 25 września 1992 r. Z akt sprawy natomiast wynika bezspornie, że przedstawiciele Spółki przyjechali po odbiór samochodów dopiero w grudniu 1992 r., co zdaniem Prezesa Głównego Urzędu Ceł świadczy o wyraźnym zaniedbaniu swoich interesów. Z zapisu w polu C karnetu ATA wynika, że samochody będące własnością „A.-B.” wprowadzone zostały na polski obszar celny w celach wystawienniczych, tymczasem z zebranego materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że samochody te zostały przekazane Ryszardowi B. przez Spółkę w celu ich sprzedaży. Wskazuje to na fakt, że Spółka posłużyła się karnetem ATA niezgodnie z przepisami Konwencji brukselskiej z dnia 8 czerwca 1961 r.

Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 5 listopada 1998 r. [...] oddalił skargę Spółki na powyższą decyzję Prezesa Głównego Urzędu Ceł.

W ocenie Sądu po upływie jednego miesiąca od warunkowej odprawy samochodów dopuszczonych na polski obszar celny w celach wystawienniczych doszło do sprzecznej z przepisami art. 3 Konwencji brukselskiej zmiany tego celu poprzez zawarcie przez skarżącą z Ryszardem B. dwóch porozumień, z których wynika, że ten ostatni zobowiązał się do zakupu tych samochodów oraz ich sprzedaży w Polsce we własnym imieniu i na własny rachunek. Z dniem zawarcia pierwszego z owych porozumień (26 czerwca 1992 r.) skarżąca Spółka utraciła prawo do odprawy celnej warunkowej wprowadzonego na polski obszar celny towaru, gdyż nie dopełniła warunków określonych umową międzynarodową.

Powyższy wyrok zaskarżył Minister Sprawiedliwości rewizją nadzwyczajną, w której zarzucił rażące naruszenie art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) oraz art. 15 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. -Prawo celne (jednolity tekst: Dz.U. z 1994 r. Nr 75, poz. 445 ze zm.) oraz art. 80 Kodeksu postępowania administracyjnego i wniósł o uchYLENIE zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu-Ośrodkowi Zamiejscowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna Ministra Sprawiedliwości nie ma usprawiedliwionych podstaw, ponieważ Naczelny Sąd Administracyjny zaskarżonym wyrokiem nie naruszył wskazanych w niej przepisów prawa, a już z całą pewnością nie naruszył ich rażąco.

Zgodnie z przepisem art. 2 Konwencji celnej dotyczącej ułatwień przy przywozie towarów przeznaczonych do wystawiania albo wykorzystania na wystawach, targach, kongresach lub podobnych imprezach, sporządzonej w Brukseli dnia 8 czerwca 1961 r. (załącznik nr 2 do Dz.U. z 1969 r. Nr 30, poz. 238), odprawie warunkowej podlegają towary przeznaczone między innymi do wystawienia lub demonstrowania na imprezie, pod warunkiem że: a) towary będą mogły być zidentyfikowane przy powrotnym wywozie, b) liczba albo ilość przywiezionych towarów tego samego rodzaju jest uzasadniona ich przeznaczeniem, c) władze celne kraju przywozu warunkowego uznają, że warunki niniejszej konwencji będą dotrzymane. Z kolei przepis art. 3 tej Konwencji stanowi, iż towary, odprawione warunkowo, dopóki korzystają z ułatwień przewidzianych niniejszą konwencją, nie mogą, chyba że ustawodawstwo

kraju czasowego przywozu na to pozwala, być: a) wypożyczone, wynajmowane albo wykorzystywane za wynagrodzeniem, b) wywożone poza obręb imprezy.

Z powołanych przepisów, które mają zastosowanie w rozpatrywanej sprawie wynika jednoznacznie, że po pierwsze – polskie władze celne są właściwe do kontroli przestrzegania przepisów konwencji przez podmiot dokonujący czasowego przywozu towaru w celach wystawienniczych, po drugie – podmiot ten nie może w tym czasie zmieniać celu przywozu towaru na inny niż wymieniony w art. 2, po trzecie – towary odprawione warunkowo nie mogą być przedmiotem najmu, użyczenia lub „korzystania za wynagrodzeniem”, ani też wywożone poza obręb imprezy. Trafny jest zatem pogląd Naczelnego Sadu Administracyjnego, że skarżąca Spółka, zawierając w dniu 26 czerwca 1992 r. i w dniu 22 września 1992 r. porozumienia z Ryszardem B., na mocy których Ryszard B. zobowiązał się do kupna dostarczonych przez Spółkę samochodów, a następnie ich sprzedaży w Polsce we własnym imieniu i na własny rachunek, naruszyła przepisy Konwencji i utraciła tym samym prawo do odprawy warunkowej towaru wprowadzonego według karnetu ATA na polski obszar celny. W tej sytuacji bezprzedmiotowe jest rozważanie, czy skarżąca Spółka ponosi winę za to, iż samochody wprowadzone czasowo na polski obszar celny nie zostały powrotnie wywiezione do dnia 1 czerwca 1993 r., ponieważ nie ma tu zastosowania przepis art. 15 Prawa celnego, lecz przepis art. 18 tego Prawa, który organ celny pierwszej instancji prawidłowo powołał jako podstawę prawną decyzji wymierzającej cło. Zgodnie z tym ostatnio wymienionym przepisem Prawa celnego, odprawa (czasowa) staje się odprawą ostateczną, gdy podmiot zobowiązany nie wywiózł z powrotem za granicę towaru będącego przedmiotem czasowego przywozu albo zostały naruszone inne warunki ustalone w odprawie celnej. Dla zastosowania tego przepisu i wymierzenia cła nie było zatem konieczne ustalenie istnienia pierwszej z wymienionych alternatywnie przesłanek, skoro spełniona została przesłanka druga, a mianowicie podmiot zobowiązany naruszył warunki ustalone w odprawie celnej poprzez dokonanie zmiany celu czasowego przywozu samochodów na polski obszar celny przez rozporządzenie nimi w sposób sprzeczny z przepisami art. 2 i 3 Konwencji brukselskiej. W tej sytuacji, zawarty w uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej argument, że organy celne „oceniły materiał dowodowy jednostronnie dając bezpodstawnie wiarę zeznaniom osoby przeciwko której prokuratura skierowała akt oskarżenia o dokonanie kradzieży samochodów sprowadzonych do Polski w celach wystawienniczych”, a „sąd orzekający akceptując zarówno ocenę materiału dowodowego dokonaną przez organy celne, jak

i ich stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji rażąco naruszył powołane przepisy prawa”, nie może być w ogóle brany pod rozwagę. Przedmiotem rozważań Sądu nie była bowiem kwestia winy skarżącej Spółki w utracie sprowadzonego czasowo towaru i w konsekwencji niewywiezienia tego towaru za granicę w terminie do 1 czerwca 1993 r., lecz naruszenie przez Spółkę warunków czasowej odprawy towarów określonych umową międzynarodową.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====